СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
РІК XLVIII. Ч. 22. Джерзі Сити, Н. Дж., субота, 27-го січня 1940. No. 22. Jersey City, N. J., Saturday, January 27, 1940. VOL. LXVIII.
ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1010. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

УРЯДОВА КРІЗА В КАНАДІ

ОТАВА. — В канадійськім парляменті відбулося зудареня двох політичних фракцій, внаслідок чого премієр Канади, Мекензі Кінґ, рішив розвязати парлямент і розписати нові вибори. Як тільки відкрито парлямент і відчитано коротку промову в імені престолу, вивязалась гаряча дебата, в якій противники теперішньої адміністрації гостро критикували її за нездарність у веденні війни. Посипались образливі назви, почались напади на персональности. По трьох годинах такої гарячої дискусії, в якій важко було віднайти провідну нитку, рішено на розвязання парляменту. Тепер широкий канадійський загал рішатиме ту справу.

КОМУНІСТИЧНА ШТУЧКА НА КОНВЕНЦІЇ ВУГЛЕКОПІВ.

КОЛОМБОС (Огайо). — Підчас конвенції вуглекопів, на якій було присутніх коло півтретя тисячі делеґатів, нагло хтось розпустив великий комуністичний прапор, з молотом і серпом, над плятформою, на якій промовляли бесідники. Саме голова К.П.О., Джан Луіс, виголошував до конвенції і до радіо коротку промову. Повстало збентеження серед делеґатів, а приявні ґазетярі почали поспішно здіймати фотографії. На хвилину Джан Луіс перервав промову. А коли знято червоний прапор, він сказав кілька слів на ту тему. Він заявив, що для американських вуглекопів нема іншого прапору, тільки один, американський. А ті люди, що при помочі штучки розвинули комуністичний прапор, поступили безгідно. Приявні гарячо оплескували за те Луіса.

ҐРІН ПІДДЕРЖУЄ РУЗВЕЛТА.

НЮ ЙОРК. — Вилйем Ґрін, голова А.Ф.П., виголосив на бенкеті промову, в якій сказав, що Американська Федерація Праці далі буде піддержувати теперішню адмінстрацію „нового розділу", бо ця адміністрація зробила для робітництва більше, ніж котранебудь інша. Джана Луіса, який сказав, що колиб Рузвелт хотів третій раз кандидувати, то він соромно провалиться, Ґрін назвав невдячником і розсадником ненависти.

ПРАВИЛА У ВИСИЛЦІ ПОЧТИ ДО ЕВРОПИ.

ВАШИНГТОН. — Почтовий департамент у Вашингтоні видав розпорядок, на основі якого заборонено висилати ріжні „артикули і матеріяли" через почту до воюючих країв кораблями, чи літаками, хіба ті „артикули і матеріяли" є вже продані чужим сторонам і є на це афідевіт. Це відноситься до пакункової почти та до висилок другої кляси. Зате можна висилати спеціяльні залякован і посилки першої кляси.

ДАЄС ДІСТАВ ГРОШІ.

ВАШИНГТОН. — Комітет Даеса неамериканських активностей дістав від конґресу гроші $75,000 на наступний рік своєї діяльности. При ухвалюванні грошей були дискусії, в яких деякі конґресмени виступали проти Даєса, але ця опозиція не була сильна.

„РЕВОЛЮЦІЯ" В ОПЕРІ.

НЮ ЙОРК. — Прімадонна Метрополітен Опери, Крістен Фляґстад, збунтувалась проти 27-літнього диригента Ляйнсдорфа і заявила, що не буде співати Вагнерівських роль, коли його не усунуть та не наставлять іншого диригента. Ляйнсдорф не є досвідчений, говорила вона, і під його диригуванням так зле співати, що вона по кожнім виступі попадає в недугу. Диригент, це душа цілої опери. Він повинен давати знаки артистові на сцені, а не лише керувати орхестрою. Завваги Фляґстад піддержав другий знаменитий співак, Мельхіор. Але так виглядає, що заряд опери станув по стороні Ляйнсдорфа, а не артистів. У гру входять тут і гроші, бо назначення нового диригента потягнулоб за собою нові видатки.

Метрополітен Опера тепер переходить з рук приватної корпорації в руки загалу. Вона видала апель до публики, щоб зібрала один міліон долярів на свою дальшу роботу.

РОБІТНИКИ ЕДІСОНА ТВОРЯТЬ САМОСТІЙНУ ЮНІЮ.

НЮ ЙОРК. — Робітники компанії Едісона, яких начисляють коло 16,000, дотепер були зорґанізовані в юнії, що належала до Американської Федерації Праці. Але на своїх зборах вони рішили відколотись від А.Ф.П. і бути цілком самостійними. Вони не хочуть прилучатись до К.П.О.

СКОМПЛІКОВАНА ПОМІЧ ФІНАМ.

НЮ ЙОРК. — Американський уряд задумує дати Фінляндії 30 міліонів долярів позички, за яку вона зможе купити в Америці фармерські продукти. Але їй тепер треба більше літаків і зброї, ніж фармерських продуктів. Отож Фінляндія порозумілася з Анґлією й остання відкупить від неї ті фармерські продукти, куплені в Америці за позичені доляри, і вже за анґлійські фунти купить в Америці літаки. А що американські летунські фабрики переладовані замовленнями, то Анґлія відступить Фінляндії також певну скількість замовлених тут нею літаків.

ПОВОРОТ ҐВЕЙЛИНА.

НЮ ЙОРК. — Ґровер Ґвейлин, голова нюйорської Виставової Корпорації, вернувся з поїздки по Европі і розказував про свої враження. Він казав, що невтральні краї в Европі майже таксамо болючо діткнені війною, як і воюючі. Бо останні накладають на невтральні такі обмеження, що економічне життя тих країв стає нестерпне. Завданням світу, говорив Ґвейлин, подбати про справедливий мир, у якім не накладанoб на програні краї тяжких кар. Ґвейлин хвалив митну політику Кордела Гола, яка уможливляє чужим краям свобідний товарообмін та викликує тим у міжнародніх зносинах добрий настрій.

КАМПАНІЯ НЮ ЙОРКУ ЗА ПОДАТОК

За чотири місяці своєї кампанії проти ввозу неоподаткованих папіросок до міста Ню Йорку уряд захопив 57,051 пакунок, арештував 80 осіб і наложив кари на суму $3,179.

УЧИТЬ ЛЬВІВ, „ЯК ДІТЕЙ"

Клайд Біті, відомий вишколювач звірят у Форд Лодердейл, Флорида, каже, що він уживає до вишколювання звірят тих самих метод, яких уживається до навчання дітей: „Як ви хочете, щоб дитина сіла, ви кажете: „Сідай!" Як хочете, щоб лев сів, ви кажете: „Сідай!". Як хочете, щоб тигр перескочив крізь горіючий обруч, ви кажете: „Скачи!" Як хочете, щоб слон потанцював, ви кажете: „Трясися!".

Коли він дістане нового льва, Біті наперед призвичаює його до себе, сидячи коло льва й не роблячи нічого. Потім він приучує льва, що він йому не зробить нічого, лише дасть йому мяса. Як звір привикне до нього, він починає йому давати прикази; давши приказ, не дає звірові так довго спокою, поки цей не виконає приказу.

ВИПИВАЄ БІЛЬШІСТЬ СВОГО РУМУ

Торговельна палата Пуерто Ріка каже, що Пуерто Ріко має доказ, що воно виробляє добрий рум, бо більшість цього руму випиває його власне населення.

У минулому році воно випило 600,000 „скринок", а до Злучених Держав вислано 400,000 „скринок". На кожну людину в Пуерто Ріко припадає ґальон руму.

ДЕБАТУЮТЬ НАД ПОТРЕБОЮ КОНСКРИПЦІЇ

Дебатове стоваришення в албертійськім університеті мало недавно дебату над заведенням конскрипції маєтку й людської сили. Афірмативна сторона твердила, що в часі війни надмірні зиски повинноси зовсім заборонити та що повинно завестися примусову військову службу. Негативна сторона заявила, що з заведенням примусової військової служби вирине негайна небезпека заведення диктатури в Канаді.

ВІДПРАВЛЕНО ВІД РОБОТИ БО ЗАКУЦІ

До В. А. Гавка, заступника голови Онтеріо Гайдро комісії, вдалися з просьбою 25 відправлених з роботи ветеранів з минулої війни, щоб заступився за них перед ґенеральним правником Гордон Конентом, що звільнив їх з роботи як сторожів електровень у містечку Наяґара Фолс в Онтеріо, тільки тому, що, як він сказав, сторожі електровень повинні мати щонайменше 5 стіп і 6 цалів заввишки.

„Ми, — скаржаться відправлені від роботи ветерани, — були досить високі, щоб узяти участь у минулій війні, тож не можемо розуміти, чому п. Конент визначує самовільно висоту для чоловіка, що має тільки стерегти електровні".

ЧИ ЗАБАГАТО АДВОКАТІВ?

І. М. Вилкинсон, декан правничої школи Фордгемського університету в Ню Йорку, заявив на річному зборі Адвокатської Палати стейту Ню Йорк, що як бизнесові обставини поправляться, то прийде час, що в Ню Йорку покажеться недостача молодих адвокатів і правників-урядовців.

СУД ПРОТИ ЗАКОНУ ПРОТИ ЧУЖИНЦІВ

Апеляційний суд нюйорського стейту признав незгідним з конституцією закон цього стейту, що забороняє видавати шоферські дозволи негромадянам.

Суд признав цей закон нарушенням 14. поправки до американської конституції.

ДОМАГАЮТЬСЯ, ЩОБ НЕГРОМАДЯНИ НЕ ГОЛОСУВАЛИ В МУНІЦИПАЛЬНИХ ВИБОРАХ

Недавно відбулася в Едмонтоні конвенція делеґатів муніципальних дискритків. На тій конвенції ухвалено резолюцію, в якій міститься просьба до уряду, щоб у муніципальних виборах було дозволено голосувати лише британійським громадянам, так, як негромадянам не вільно голосувати в доміniяльних, провінціяльних виборах і у виборах до шкільних рад.

„СВІДОК ЄГОВИ" ПЕРЕД СУДОМ

В Монтреалі судили члена нової релігійної секти, що називаються „Свідки Єгови". Та секта розповсюднює якусь книжку, в якій пишеться проти всяких релігій і церков, проти всяких урядів, проти військових орґанізацій і політичних партій. Один із прихильників тої секти закликав людей, щоб не шанували прапору.

ВБИВНИКА ПРИЗНАНО БОЖЕВІЛЬНИМ

Лава присяжних суддів у суді повіту Юніон в Елизабеті, Ню Джерзі, признала Джана Ботлера, бувшого податковця, що вбив на Новий Рік Огоста Стала, міського урядника, божевільним. 72-літнього обвинуваченого відразу з суду відставлено до стейтового дому божевільних у Ґрейстон Парк коло Морис Плейнс.

Лікарі, що зізнавали на суді, казали, що Ботлер хорує на старечу параною й манію переслідування.

ЧИ ПЕРЕНОСИТЬСЯ НЕДУГУ ПОЦІЛУНКОМ?

Урядники здоровля Каліфорнійського університету в Берклі заборонили студентам і студенткам цілуватися 60 днів, бо 18 студентів університету захоріли на інфлюенцу.

Д-р Кацоф, медичний директор і психіятр Санфрансіського Інституту для Людських Відносин, назвав це зарядження помилкою. Він каже: „Добрий, здоровий поцілунок ніколи не поширює хоробливих заразків. Правдивий поцілунок витворює стільки тепла, що він нищить бактерії. Що як що, але університет повинен пропаґувати більше поцілунків".

ФІЛЬМОВА ІНДУСТРІЯ ВАРТОСТИ 3 БІЛІОНИ ДОЛЯРІВ

Обчислено, що в індустрію фільмового виробництва на цілому світі вложено 3 біліони долярів, з чого на фільмове виробництво самих Злучених Держав припадає 2 біліони долярів. А працює при виробі та виставі фільм понад 283 тисячі осіб. Найбільше осіб має заняття при виставі фільм, тобто по театрах, бо аж 241 тисяча.

МІСТО ГОРДИТЬСЯ.

Клівленд, котре з усіх великих міст в Америці мало в 1939. році найменше випадків, починає новий рік з вірою, що й у цьому році воно теж буде „найбезпечнішим містом в Америці".

СОВЄТИ ЗАГАНЯЮТЬ УКРАЇНЦІВ ДО БОРОТЬБИ З ФІНЛЯНДІЄЮ

ГЕЛЬСІНКІ. — Воєнний кореспондент часопису „Ди Ню Йорк Таймс", К. Ж. Ескелунд, подає з Фінляндії про дальші невдалі совєтські наступи. А далі зазначує, що фіни готуються до дальшого окружування совєтських частин, що їм не прийдеться легко, бо ті частини є українські, а українці, як це зазначують фіни, виявились найкращими борцями з усіх тих, які виставили проти них Совєти.

400 РУБЛІВ ЗА ДОЛЯРА В ГАЛИЧИНІ.

БУКАРЕШТ. — Прибулі з Галичини стверджують, що офіційний курс американського доляра виносить 5.30 совєтських рублів, а на „чорній біржі" платять і по 400 рублів за одного доляра. Уся торговля йде шляхом виміни. Товарів нема, бо вивезли їх частинно німці (головно зо Львова), а решту забрали Совєти.

ПОЛЬСЬКИЙ РЕДАКТОР ПРО ГАЛИЧИНУ.

БУКАРЕШТ. — Між 30 американськими громадянами польського роду, яким американський консуль Вард добув у Москві дозвіл на поворот до Злучених Держав із західньо-українських земель, де їх війна захопила, є також редактор Вальдо, кореспондент нюйорського часопису „Нови Свят". Він каже між іншим, що можна сподіватися з весною повстання української людности на західньо-українських землях. Подає, що українці, як і білоруси, спершу повитали совєтські війська, а тепер є проти Совєтів. Український спротив, каже Вальдо, може зачатись у травні, коли будуть Совєти переводити загальний побір до червоної армії. Він каже, що українці надіялися, що їх земля стане вільною, а тепер бачать, що не мають голосу в управі краю, бо комісарами є самі москалі. Тепер, каже польський редактор, „українці моляться, щоб прийшов Гітлер і визволив їх з большевицького ярма". Так є, що „всі українці вірять, що з весною прийде зміна". Далі подає він іще й те, що вивезено в глиб Росії „багатьох українських сепаратистів", а також і жидів. Тисячі виїхали до Донбасу на роботи, але багато людей уже вернулись. У Львові велика нужда. На 500,000 мешканців функціонує тепер тільки — 10 склепів. Цілому краєві грозить голод. З торговельного обороту зникли: хліб, сіль, цукор і мило. А одежі не можна дістати за ніяку ціну.

„ПОЛЬСЬКЕ ҐЕНЕРАЛ-ҐУБЕРНАТОРСТВО".

БЕРЛІН. — Так тепер називається та польська територія з давньої Польщі, забраної німцями, якої не втілено до німецької держави (Райху). Ось ту територію, якої границі ще остаточно не визначено, є відділена від решти німецьких і окупованих земель митовою тарифою, як яка чужинецька держава. На тій території буде тепер отворений правильний почтовий рух. Урохомлять 336 почтових урядів. Територія є поділена на чотири почтові округи: варшавську, люблинську, радомську і краківську.

„ГАЛИЦЬКА МІСТЕРІЯ".

БЕРЛІН. — Такою являються для заграничних кореспондентів ті події, що діються в Галичині в звязку з „німецькою окупацією". Кореспонденти стверджують, що одно є певне, а це те, що тепер переїжджає через Галичину до Німеччини повно тягарових поїздів, добре навантажених. Певне є і те, що Совєти згодились на те, щоб Німеччина оперувала окремим залізничим шляхом, призначеним на перевіз нафти і збіжжя з Румунії через Чернівці і Львів до Горішнього Шлеську. Німеччині віддали Совєти теж і „охорону" того шляху і перевозу товарів. Тепер питання, як розуміти ту „охорону". Німеччина не дістала теж, як тут кажуть, особливших нових привілеїв щодо галицьких нафтових теренів, а дістає те, що мала діставати згідно з совєтсько-німецьким договором.

МУСЯТЬ ДІСТАВАТИ НАФТУ.

БУКАРЕШТ. — Німецькі висланники заявили, що Німеччина мусить діставати з Румунії більшу скількість нафти, бо це є для Німеччини справа „життя або смерти".

МОСКВА ОБДУРИЛА.

ГЕЛЬСІНКІ. — Совєтські полонені офіцири зізнають згідно, що їх обдурено, бо уряд запевняв, що їх у Фінляндії населення прийме з отвертими раменами і буде так, як у Західній Україні й Білорусі.

НЕ ПОМАГАЮТЬ!

БЕРЛІН. — Офіційно оголошують, що „цілком фальшиві" є поголоски, що німецькі летуни чи інші німецькі вояки борються по стороні Совєтв проти фінів.

КІНЧИТИ ВІЙНУ!

АМСТЕРДАМ. — Голяндський міністер заграничних справ, Едвард ван Клефенс, заявив у парляменті, що обидві воюючі сторони є засильні, щоб одна другу розторощила. Як війна довго потреває, то вона принесе воюючим і невтральним тільки одно: цілковите зубожіння і большевизм. І тому тепер є пора, щоб скінчити війну і замиритись.

АМЕРИКАНЦІ ПОМАГАЮТЬ ФІНАМ.

ГЕЛЬСІНКІ. — Прибули сім американських летунів, щоби помагати фінам у боротьбі з Совєтами.

НЕ НАПАДУТЬ, А ПОЖДУТЬ.

БУДАПЕШТ. — Мадярський премієр Телекі заявив, що як Совєти нападуть на Румунію, то Мадярщина не скористає з нагоди і не нападе на Румунію, щоб дістати назад Трансильванію. Але ждатиме, щоб ту землю забрати мирним шляхом.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published raily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$.745
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЩО З ГАЛИЧИНОЮ?

Отой клаптик землі, що з нього походить яка половина американсько-української імміграції й зветься Галичиною, випринув на шпальтах американських ґазет, а певно й світових, бо саме світові пресові аґенції розносять ріжні вісті про цю землю. Як бачимо, то так є, що про події на тих землях знають ріжні народи, ріжні пресові аґенції, а не знає про це нічого український нарід, розкинений по світі, й не знають про це нічого американські українці, ні їхні часописи. Бо знаємо хіба те, що подають чужинці, головно з Парижу чи Лондону, або те, що по тих поголосках „виясняє" Москва чи Берлін. А „виясняють" вони доперва тоді, коли десь хтось „викраде" ті відомости і пустить їх у світ.

Та коли мати на увазі наш нарід на рідній землі, то він іще менше знає про ці справи. І тому не диво, що в тих листах, які доходять до нас з Галичини, звичайно пишуть, що не розписуються обширніше, бо не можна, а й тому, що переконані, що ті, що живуть поза границями рідного краю, краще від них знають, що в них діється.

І треба підкреслити, що, очевидно, ніхто не питає і тепер українського народу про те, чи і кому віддавати нафтові галицькі терени чи інші природні багатства України під експльоатацію. Ніхто не питає українського народу і про те, чи заходить потреба відступати якійсь другій державі його залізничі шляхи і т. п. А проте так є, що такі речі діються. Щодо цього нема вже сумніву. Бо якщо нема німецької окупації Галичини, то цілком певно є торги між Москвою і Берліном за українські добра. Є і відступлення отих дібр під чужинецьку експльоатацію. Відступлення, зроблене Москвою...

Уся та справа обходить нас у першу чергу з боку того цинізму, з яким Москва відноситься вже в такому скорому часі до щойно „визволених" нею західньо-українських земель. Загарбавши ті землі, вона виявляє тепер свою властиву ціль. Поминаючи винищування самостійницько-соборницьких українських елементів на загарбаних землях, вона зацікавлена західньо-українськими землями на ділі настільки, наскільки може ними торгувати, щоб, відступаючи їх у тім чи іншім виді, дістати німецьку допомогу для рятування Советів. А рятувати їх треба. І то скоро, бо воєнна катастрофа в Фінляндії добиває престіж досі „всемогучого" і „непереможного" Сталіна. Так і рятується тепер червону Москву з одного боку кинутими на певну смерть українськими дивізіями на советсько-фінський фронт, а далі відступлюванням багатств України німцям за обіцяну поміч у боротьбі з Фінляндією, зглядно з аліянтами, якщоб вони виповіли Советам війну.

А тепер подумаймо: скільки то накричались московські наймити проти українських націоналістів, що ніби відступають Гітлерові багатства України. Скільки то таких наклепів випускала довгими роками Москва? А тепер усі вони мовчать, або ще й виправдують експльоатацію Галичини чи України!

НАЙНОВІШІ ВІДОМОСТІ З КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

У.П.С.Р. подає дещо з листа з 5. січня, одержаного з Карпатської України, в якому знаходимо такі відомості:

Край не перестає вірити й сподіватися, що зміна мусить настати. Зпочатку зростало навіть без пропаґанди велике одушевлення про нових сусідів з півночі. Але вісті, що з бігом часу доходять до краю з Галичини, притупили подібні настрої, хоч вони не підупали, бо зза Карпат ведеться систематична й зручна пропаґанда, яка держить населення в сталому психічному напруженні. Це йде до такої міри, що уряд змушений був обсадити кордони в Карпатах дуже докладно, а крім того старається вести протипропаґанду, але це не йде, бо між самими мадярами є більше прихильників до червоних, ніж між нашими.

Менші конфлікти трапляються що дня. Переходи озброєних одиниць або груп що нападають на мадярську сторожу, відбуваються стало, так, що, наприклад, на Верховині увечір після 8 години не вільно виходити на вулицю, а вдень кожний мусить леґітимуватись перед жандармами, або військовою службою: Коло 16 грудня були два великі збройні конфлікти коло Воловогo в Торуні та в Майдані при Скотарському.

Уряд боїться повстання населення й тому дуже скріпив сторожу. Ходять сталі вартові сторожі. Буває таке: Десь хтось вистрілив, а після цього з обох боків кордону почалася густа стрілянина. Заговорили скоростріли, а потім панцирники та повзи (танки). Мадяри втратили 4 мертвих і до 140 ранених, а советські частини перейшли границю та зайшли аж до Торуні, де забрали якийсь автобус. Друга така сутичка відбулася коло Скотарського. І тут не обійшлося без панцирників. Такий постійний неспокій на границях зовсім добре виясняє переговори мадярського міністра Чаки, що перебуває тепер в Італії.

При тому всьому уряд нічого не навчився і держить увесь край під жандармською владою. Про автономію, або якісь права взагалі ані говорити не можна. Бродій і Феньцик, себто посли, що їх уряд приняв, не мають ніякого слова й самі не сміють ходити між нарід. Дорожнеча значна. Української інтеліґенції не приймають, та дальше звільняють або переносять до середини держави... Зпочатку уряд виявляв деяку прихильність до русофілів, але й те вже перестало. До всіх є тепер однакове неґативне відношення.

Українська Торговельна Академія з Карпатської України, що знаходиться в Братиславі, триватиме до кінця травня, а потім має зліквідуватися (якщо щось не станеться). Багато з карпатських українців вмістилися на Словаччині. Деякі з них перейшли — головно бувші державні службовці та вчителі — до чеського протекторату, бо там чеський уряд ухвалив виплачувати усім допомогу в сумі 50% з тої платні, яку передше побирали. Деяких приняли на службу. Робітники частинно поїхали на роботи, а дехто вернувся додому. Настала деяка консолідація еміґрації.

ЧИ РУМУНІЯ ЗАГРОЖЕНА?

Поголоски про пересування німецьких військ у Західню Україну до румунського кордону звернули на себе увагу всього світу. Між іншим питають також і про те, що буде з Румунією, зглядно, звідки повинна сподіватися Румунія нападу: зо сторони Москви, чи Німеччини?

Тому кілька тижнів орґан комуністичного інтернаціоналу в Москві явно заатакував Румунію, приґадуючи „російську" Басарабію. Але тоді Росія була щойно увійшла у війну з Фінляндією та сподівалася скоро стерти з лиця землі фінських „комах", а щойно тоді взятися за Румунію.

Та ба, Фінляндія показалася твердим горіхом до розкушення, на якому треба поломити собі зуби. Це страшенно збентежило Москву, і її престіж значно впав як серед своїх мас так теж перед чужим світом, який досі сяк-так вірив у силу червоної Москви.

Ціле лихо Румунії лежить у тому, що Москва неодинока, яка має претенсії до неї. Також Болгарія, Мадярщина, не говорячи вже про саму Німеччину, чують якісь жалі та мають претенсії до Румунії.

В обличчі того, як представляється сама структура політична Румунії, приготована вона на це непевне завтра: що їй несе час?

Справа Басарабії. Від віків ця провінція належала до ріжних держав, як українсько-княжої та козацької, потім до отоманської імперії (Туреччини). Москва загарбала частину її в 1812, а решту в 1878. Щойно по 1919 р. Румунія захопила Басарабію та присвоїла собі її трактатом у Тріяноні.

Ґеографічно та економічно це чисто рільнича провінція, оточена ріками Дністер, Прут та гирлом Дунао.

Населення її (2,900,000) це румуни, українці, жиди та москалі. Найголовнішими багатствами Басарабії є збіжжя, овочі та худоба.

Одначе стратеґічно Басарабія є дуже важною, бо вона сусідує з великим чорноморським портом Одесою, а подруге, вона командує гирлом Дунаю. Кожний московський уряд старався задержати Басарабію при собі, і тимбільше стараються про це румуни.

Друга незагоєна рана Румунії — це Добруджа, яка колись також належала до Туреччини, а від 1878 до 1919 року до Болгарії. В тому році Румунія дістала Добруджу як нагороду за участь у війні по стороні аліянтів, трактатом у Нейлі.

Ґеографічно Добруджа творить кусень території між гирлом Дунаю та Чорним морем, який також називають „квадратом Силістрії". Земля тут дуже врожайна й плодюча. На 300,000 населення 200,000 творять болгари. Тому то Болгарія все домагається звороту Добруджі як своєї власности, на які, згідно з болгарською пропаґандою, вона мала історичні права. Ця справа була предметом численних нарад Ліґи Націй, одначе не можна було привести до румунсько-болгарської розвязки.

Неполагодження цеї справи дало знамениту притоку Москві та Німеччині сіяти свої інтриґи в Софії проти Румунії.

Одначе найсильніший натиск на Румунію робить Мадярщина, яка домагається звороту Семигороду (Трансильванія), який румуни дістали від Австро-Угорщини в 1919 р. в договорі у Тріяноні. Мадяри претендують, що Семигород належав до „корони св. Степана", дарма, що Семигород правився самостійними князями.

Однак велике число, бо майже доходить до 2 міліонів, мадярів, що розсіяні по Семигороді, збільшує небезпеку для Румунії. Ці домагання Мадярщини піддержувала дуже активно й довгий час Італія.

В останніх тижнях Італія, застрашена московською небезпекою, злагіднила свій ревізіоністичний курс та почала впливати на Мадярщину, щоб ця припинила свій натиск на Румунію. Дуже можливо, що колиб навіть Москва й ударила на Румунію, Мадярщина, під натиском Італії, не пішлаб війною проти Румунії, як зробила Польща підчас німецько-чехословацького конфлікту, чи Росія підчас польсько-німецької війни.

Як бачимо, то Румунія знаходиться в дуже невигідному положенні. Одинокий рятунок — це надія на Анґлію, Францію та Туреччину. Ці дві перші підписали договір, у якому зобовязалися боронити самостійности Румунії. Але чи цей рятунок прийде?

Цікаве є також відношення Німеччини до Румунії. Твердять знавці політичних справ, що Німечина заґарантувала румунські границі та що вона посилає зброю в заміну за нафту та поживу, які дістає від Румунії. Але що тепер вартують „ґарантії"?

Найважніше, що скаже Москва. Та можливе, що за німецьку поміч проти Фінляндії Сталін готов лишити Гітлерові вільну руку ще й у Румунії.

СКІЛЬКИ Є УКРАЇНЦІВ І ДЕ ВОНИ?

Уже нераз звертано увагу, як на рідних землях так і в осередках европейсько-української імміґрації, а також і тут в Америці, щоби подавати можливо вірні дати також і про число українців. З цього боку є велика плутанина. Очевидно, не з нашої вини, бо, як відомо, статистику людности на українських землях під окупаціями завжди фальшовано в тому напрямі, щоб виказувати на тих землях якнайменший процент українського населення. Тому і чужинці подають нераз і в добрій вірі такі дати про українців, що зовсім минаються з правдою, бо покористуються статистиками, виданими окупантами України. Тому, що тепер ця справа є далі актуальною і буде нею ще більше, як зачнуться мирові переговори, подаємо деякі дати. Подаємо так, щоби було пізнати, що було давніше під Польщею.

Простір, на якому мешкають українці, виносить 930,500 квадратових кільометрів. З того припадало на Совети перед загарбанням західньо-українських земель 767,400 кв. км., а на давню Польщу 130,000 кв. км. У Румунії українська територія виносить 17,600 кв. км., у Словаччині 3,400 кв. км., у Мадярщині 11,900 кв. км.

Українські етноґрафічні землі стоять щодо величини на 11 місці в світі, а на другому в Европі.

На тих етноґрафічних українських землях жило в 1933 році 53,612,000 людей. З того жило тоді в Советах 30,299,000 українців, в Польщі 5,761,000, в Румунії 804,000, в Словаччині 87,000, у Мадярщині 34,000, у Карпатській Україні 550,000.

До цього числа не є втягнені українці, що живуть на Зеленому Клині, ні ті, що є в Канаді, Злучених Державах, Арґентині чи Бразилії.

Разом усіх українців на цілому світі начислювано тоді 43,365,000. Це є девяте місце серед народів світу. До цього додамо, що на західньо-українських землях давньої Польщі жило тоді 9,116,000 мешканців. Українське населення виносило 62%. Українці в Галичині, Волині й Поліссі виказували безоглядну більшість, хоч до українців враховано тільки греко-католиків і православних, а не враховано т. зв. „латинників" у Галичині, що зовсім не ріжняться мовою, звичаями і життям від українців і почувають себе українцями.

УЛЬТРА-ФІОЛЄТНА ЛЯМПА ВБИВАЄ МІКРОБИ

Американець д-р Л. Р. Коллер недавно випробував, що навіть маленька 15-ватова ультра-фіолетна лямпа має стільки сили, що її світло за одну мінуту вигубить усі мікроби у просторі 200 кубічних стіп. Таких лямпок, тільки більших, уже вживають деякі американські шпиталі для очищування повітря від мікробів.

Клявдія Бобикевич.

У ТІНІ ГЕРОЇВ

(Спомин з недавньо минулого).

15)

„Але не в народі!... Нарід не знає Бойчукова, лише Бойчучка. Не знає Мельникова, лише Мельничка. Не Васильова, лише Василиха, Дмитриха, Іваниха і т. д. З цього повинні були галичани вже давно-давно визбутися. Ніщо цьому не стояло на дорозі. Жадна заборона, жаден указ, закон, ані жадна контроля! Чому вони цього не зробили? Вже від часів Маркіяна Шашкевича можна було поволі, але послідовно, визбуватися чужих, польських впливів. А стільки літ перейшло від тоді! Стільки велитенських діл, на взір чехів, можна убло від тоді почати й... довершити! А це, на мою думку, сліди рабства, що до нині покутують тут у Галичині, у всіх формах і ділянках. Подумайте, як слід, над цим. Хто і що стояло на перешкоді розвиватися економічно й виробляти мову?"

„Але проте ніщо не здержало Галиини в її розвитку й бути цілими століттями Піємонтом України!" — відповів бистроумно наш сусід.

Отаман не звернув на ці слова жадної уваги. Здається, був так захоплений своїми думками, що говорив дальше:

„Коби в нас була тоді та свобода слова, друку, стоваришення, що у вас, за часів Австрії! Де би ми сьогодня були! Булаб Україна вільна від Сяну по Кавказ. Вірте мені! Ви мало хіснували з тої свободи, що ми її вам так завидували. Але ми мали над собою азіята, дикуна — страшного. Гірше звіра!"

„Юра, Юра, ти нині занадто розговорився", завважала отаманша, щоб змінити розмову та поганий настрій, що наче закрадався в товариство по такій критиці.

„Люба моя, я правду кажу. І нема чого за неї гніватися. Чиж не так? Я говорю про свої враження, що не обижають нікого!"

Мій батько любив отамана, і хотів, щоб цей виговорився.

„Ніочго, батьку отамане. Ми свої люди. Говоріть усе, що у вас на душі. Ми цікаві знати ваші спостереження, бо ми того всього ані не бачимо, ані не маємо часу застановитися над ними".

„Справді так, прошу говорити" — заявили гості за батьком.

Отаман Тютюник покрутив свої біляві вуса, що надавали йому такий суворий вигляд.

„Оцеж так. Як говорити, то справді все, що на душі. Другий знак рабства в галичан це їх сліпий послух Римові! Вже сама унія зо своїми тісними доґмами й заборонами змінила душу нашого народу. Але, щоб і вся інтеліґенція була в такім рабськім положенні, це мені самому просто дивно. Я знаю дуже добре, яку ролю грали в давнині галицькі священики. Що вони перші підняли нарід з рабства, й вели його до просвіти власними силами. Я знаю, що вони присвятили народові свої твори, свого духа, а навіть усе життя. Але нині те все змінилося. Галичани вже досить самостійні, щоб могли заявити: „Далі вже годі йти! Далі не йдемо!"... Чиж не бачите, що Рим вам зовсім ворожий? А ви сліпо слухаєте його... Доки?... В давнину стояло його лише одно слово, — слухайте добре — одно-однісеньке слово, — і всі ті неописані, незлічимі багатства, що забрали католики вд тодішніх галицьких православних церков, щоб їх вам віддати. Бож ви вже не були православні, а уніяти! І Рим не зробив цього, бо не був вам, галичанам, другом щирим... А ті величезні добра, багатства по всій Галичині, що загарбали собі від вас ляхи, це булаб нині велитенська сила у ваших руках. Але Рим цього не хотів, бо любив більше... ляхів-католиків, а ви, уніяти, були й будете його пасербами! Або й нині... Колиб Рим лише захотів... то світ відразу змінив би своє вороже відношення до Галичини й до вас! Ви собі не уявляєте, що за страшну силу у світі ще має той Рим! Цеж одинокий ворог, що його Ленін боявся. А що Рим зробив саме тепер для вас? Складаєте йому добровільні чолобитню, як тому сотки літ, замісць явно заявити: або помагаєш нам у наших змаганнях, або ми відстанемо від тебе й шукаємо помочи в кого іншого!"

Слова отамана були для нас наче удари по голові. Лише подумати собі, ми, галичани, з діда-прадіда уніяти. А які щирі, ревні ісповідники цього обряду!

Сусід священик начеб уже не хотів більше слухати такої мови. Він кілька разів намагався встати й відійти, але мій батько здержував його все.

„Як же це назвати, коли бачите, хто є ворожий вам. **Явно ворожий від віків,** а ви складаєте йому **добровільну** чолобитню. Чиж це не є знак страшного рабства? Таж у вас є митрополит, є владики, сила інтеліґенції. А ще більше народня. Чогож не протестуєте? Чому не кончите всіми голосами? Чиж не бачите, до чого воно йде?"

Ударам не було кінця.

„До чого йде?" — цікавилася молода авдиторія, бо старша мовчала надута й непривітна.

„До цілковитого зрівняння вашого обряду з римським, що вже починається насиллям целібату. Пізніше зрівнянням календаря, себто спільні свята. А інші ріжниці скоро затруться!"

Мій батько був великим ворогом целібату та латинізації нашої церкви. Тож він зразу схопився та замахав руками.

(Дальше буде).

Анґлійський лорд говорив до американського хлопця про своїх предків: „Мій прадід був дуже великий чоловік. Одного дня королева Вікторія діткнулася своїм мечем його плечей і він став лицарем"...

„Е, то нічого", каже американець. „Одного дня Червоне Крило, індіянин, діткнувся плечей його прадіда своїм томагавком і він став ангелом!"

Ukrainian Weekly

(Concluded)

SELECT UKRAINIAN STORIES

I

Shadows of Forgotten Ancestors

By MICHAEL KOTSIUBINSKY

Translated by STEPHEN SHUMEYKO

(1)

OF the three Ukrainian mountain tribes, the Lemkos, the Boykos, and the Hutzuls, that inhabit the Carpathian region, the Hutzuls are the most colorful. Their customs, beliefs and superstitions, as well as their high artistic skill, have made them not only the object of extensive ethnographic studies but also a favorite subject of many Ukrainian writers. Among the latter, one of the most famous is Michael Kotsiubinsky (1846-1913), an ardent lover of nature, a man of great sensitivity, and the greatest of all Ukrainian writers when it comes to the matter of the range of subjects treated, psychological analysis of various human types, composition and style. In "Shadows of Forgotten Ancestors," a novelette, he writes of Hutzul life. The story is a splendid portrayal of this life. We hope the reader will gain from it some conception of Hutzulschyna, the Ukrainian Highlands.

Ivaś was the nineteenth child in his family. The twentieth (and last) was Annichka.

No one knew — whether it was the eternal roaring of the Cheremosh river and the complaining murmur of the mountain streams that constantly beat against their lonely hut on the lofty treeless summit, or whether it was the sadness of the sombre spruce forests that frightened the child—the fact remains that Ivaś often wept, awoke screaming in the night, or looked at his mother with such deep wise-beyond-his age eyes that she would turn fearfully away. Sometimes, frightened, she even imagined that he was not her own child. Who knows perhaps at childbirth she had not taken the proper precautions of exorcising the evil spirits away, had not smoked out the house properly, had not lit the proper number of candles, and so that cunning witch had exchanged her brat for her son.

Ivaś grew very slowly, yet he grew, and before they realized it they had to sew pants for him. Nevertheless his strangeness remained with him. He would stare ahead of himself, as if seeing something distant and unseen by others, or he would start crying without the least provocation. His pants slipping off, he would stand in the center of the hut, eyes tightly shut, bawling lustily away.

Mother would then take her pipe out of her teeth and brandishing it menacingly, angrily exclaim:

"Murrain on you! You changeling! Go and lose yourself!"

And he would go and lose himself.

Tiny and white, like a bowl of dandelions, he would waddle about in the green hayfields, or fearlessly plunge into the dark forest where spruce trees spread their branches over him like the paws of some mighty bruin.

From here he would gaze upon the mountains, at the near and distant purple peaks that reared up against the heavens, at the fragrant black spruce forests and upon the bright green meadows that shone like mirrors within their frames of trees. Below him boiled the cold Cheremosh. Upon distant knolls lonely huts dreamed in the sun. It was so still and sad...

"Ivashu!... Came home!" would come the strident voice from the house, yet he would pay no attention to it but keep waddling about, gathering raspberries, slapping a leaf on his wrist in such manner that the resulting sound was like that of a pistol shot, whittling a whistle, or howling in the grass in a ludicrous attempt to imitate the birdcalls and other sounds that he heard about him from time to time. Hardly discernible in the tall grass, he would gather flowers in the forest glade and adorn his hat with them, and, growing tired, lie down beneath some drying hay and be lulled to sleep and then awakened by a gurgling, splashing brook nearby.

When Ivaś attained his seventh birthday, he began to look upon the world through different eyes. He already knew a good deal. He knew, for example, where to find healing flowers and herbs, he understood the call of the kite, the legend of how the cuckoo came into being—but when he recounted all this at home, his mother would look dubiously at him (maybe it was talking to him). He knew that there were evil spirits in this world, that they ruled all; that the forests were full of gnomes that pastured their cattle there; and he knew of the stags, deer, and hares; and that through the woods there wandered the happy Chuhayster — that master gnome who invites all passerbys to dance with him and who rips apart the restless spirits of unbaptized children. Ivaś could spin stories too, about the mermaids that on fine days emerged from the water out on the bank to sing, or about those drowned people who after sunset appear on the river rocks to dry out their chalk-white bodies. For Ivaś, all sorts of evil spirits filled the crags, cliffs, chasms, huts and farms, lying stealthily in wait to catch and harm some poor innocent soul.

Often, awakened at night, amidst a stillness fraught with fear, he would lie trembling with fright.

The whole world seemed to be a fairy tale, full of magic and mystery, both wonderful and terrible.

Now that he was seven years of age, he had certain duties to perform—he was sent to graze the cows. Into the deep forest he would drive his brown and black and when the pair began to disappear from sight in the tall forest grasses and the young spruces, he would sit down somewheres on the hillside, pull out his flute, and blow silly tunes upon it that he had learned from his elders. Somehow, however, this music always left him unsatisfied. Impatiently he would cast away the flute and mutely listen to those dim and fleeting melodies that he heard within himself.

From below there rose to Ivaś and enveloped him the dull roaring of the Cheremosh, while from time to time his ears caught the faint peals of distant village church bells. From beyond the branches of the spruces peeped the worried-looking mountains, seemingly saddened by the shadows of passing clouds that repeatedly obliterated the wan smile of the meadows. Their wooded slopes constantly changed their mood: when the meadows laughed, the forest frowned. And just as it was difficult to capture their true expression because of their rapidly changing face, so difficult it was also for the little boy to capture his inward chimerical song, that soared and fluttered its wings about his very ears and yet refused to be caught.

One day he forsook his grazing cows and began climbing to the very top. Higher and higher he climbed along a barely discernible path, amidst thick growths of pale ferns and prickly blackerry and raspberry bushes. Lightly he leaped from rock to rock, climbed over prostrate tree trunks, and plunged through the bushes. After him rose the eternal murmuring of streamlets, the mountains seemed to grow in size, while yonder loomed the mighty shape of the blue Chornohora mountain. Tall weeping grasses now hid the face of the slope. The tinkling of cow bells was as faint as distant breathing. Boulders began to appear more often, until near the top there was a veritable chaos of them, with lichen growths upon their broken surfaces and snakelike tree-roots winding about and choking them. Beneath Ivaś's feet each stone was covered with moss, heavy, soft, velvety. Warm and fine, it kept within itself the summer rains, made golden by the sun, and softly gave way and embraced Ivaś's feet like downy pillows. Various types of forest berry plants sank their roots into the depths of this moss, and sprayed its surface with bright red and blue berries.

Here Ivaś sat down to rest.

Softly the spruce cones above him rustled, their sound mingling with that of rapids far below; the whole valley seemed flooded with golden sunlight, pierced at one point by a thinly wavering column of campfire smoke; while from beyond Mount Ihritz the velvety rumble of distant thunder rolled.

Ivaś sat there, listening, having forgotten entirely about the cattle he was supposed to mind.

And it was thus, in the midst of this resonant stillness, that he suddenly heard the soft music that had been tormenting him so long, by fluttering its wings about his senses and then fleeing rapidly away when he sought to capture it. Rigid and immobile, neck outstretched, he listened with rapt attention to the strange melody. It was not human; at least he had never heard it played before. But who was playing it? There was not a soul in sight on this lonely wooded mountain slope. He glanced backwards, toward the rocks—and froze stiff. Seated upon a large boulder was he, a satyr, his sharp beard thrust sideways, horns pointing downwards, eyes tightly shut, blowing upon his floyara[1]. "Gone are my goats... gone are my goats..." the floyara was fairly melting with sorrow. But now the horns, tilted upwards, the cheeks became puffier, and the eyes wide open. "Here are my goats... here are my goats..." the notes leaped happily upward, and before the frightened gaze of Ivaś the bushes parted and bearded goats appeared shaking their horned heads at him.

He wanted to flee, but could not. Riveted to the spot he dumbly screamed his fright, and when finally his voice did break out the alarmed satyr jumped to his feet and swiftly disappered among the rocks, while the goats leaped away among the roots of the upturned forest monarchs blown over by storms.

Ivaś sped downhill, panic-stricken, unseeing, tearing himself loose of the false embraces of blackberry bushes, breaking dry boughs, slipping over moss, ever conscious of some terrifying forest spirits pursuing him. Finally he tripped and fell. How long he lay there he never knew.

When at last he came to his senses and recognized the familiar landmarks, he grew more composed. To his wonder, however, he discovered that the melody of that strange song played by the satyr up on the mountainside now lingered within him. Eagerly he drew out his flute. For awhile he had no luck, the melody refusing to be captured. Again he tried, racking his memory, catching stray parts of it, until finally when he did master it, when through the forest there flew the notes of a most enchanting and strange song, a great gladness filled his heart, flooded the sun-drenched mountains, the forest and grass, gurgled in the streams, and tickled the feet of Ivaś, so that he, casting aside the flute rose and placing his hands on his hips whirled off into a dance. His feet executed the most complicated steps with the utmost ease. One moment he would be on his toes, the next his heels would be drumming against the ground, then a leap into the air, again a whirl.

And so, in this sunny glade, that had stolen into this somber kingdom of the spruce, the white figure of the boy capered about, just like a butterfly flitting from flower to flower, while both cows, the black and the brown, thrusting their heads through the low-hanging branches, looked upon this scene with kindly eyes, and chewing their cuds enlivened it even more by occasionally ringing their bells.

And thus Ivaś found in the forest that which had sought.

At home, within the family, Ivaś often was witness to trouble and misery. Within the reach of his memory the trembita[2] had already blown twice, notifying the hills and dales of death in the household: once when brother Oleksa was killed by a falling tree, and the second time, when brother Vasyl, a fine upstanding young man, was hacked to death by a rival clan. It was an ancient feud between their clan and the Hutenuks. Although everyone in his family boiled with anger even at the very mention of that devilish clan, yet Ivaś could never learn from anyone the cause of the feud. He too burned with desire for revenge, and would often seize his father's hatchet, too heavy for him, with the firm determination to do his share of the fighting.

It mattered little that Ivaś was the nineteenth child in his family and that Annichka was the twentieth. For their family was quite small: the parents and their five children. The other fifteen were resting peacefully in the cemetery near the little church.

All of them were very religious and loved to go to church, especially to the yearly festival in honor of the saint after whom the church was named. There they could meet distant relatives and friends, and there also they had a chance of gaining their revenge upon the Huteniuk family for its slaying of Vasyl and its other attacks upon them, the Paliychuks.

For such occasions the finest clothing would be donned, embroidered jackets, wide belts and shoulder pouches studded with nail heads, aprons interwoven with wire thread, red silk shawls, and even a snow white gugla[3], which mother carried carefully on a cane slung over her shoulder so that it would not soil or be torn in the woods. Ivaś would also be given a new hat and a cloth pouch that dangled against his feet, ever threatening to trip him up.

Mounted upon sure-footed horses the whole rich calvacade started off one day over the narrow mountain trail, covering it like a moving bed of red poppies.

Over the mountains, through the valleys, the the holiday-clad highlanders wended their way. The second crop of potential hay in the meadows had just burst into brilliant bloom; alongside the Cheremosh river ran a many-hued streamlet; while high up yonder, against the dark background of the spruces, there flamed beneath the early morning sun the red top of a Hutzul's parasol.

It was that day that Ivaś witnessed a meeting of the two rival clans.

They were returning h o m e, and his father was a little drunk. It chanced that both clans suddenly met on a narrow road between the rocks and the Cheremosh. It was a very tight squeeze. Wagons, horsemen, pedestrians, men and women—all stopped and jammed together. In the angry hubbub that rose as suddenly as a squall, steel hatchets glistened and leaped menacingly before distorted faces. Like flint and stone the two clans clashed, and before Ivaś had a chance to learn what it was all about his father drew back his hatchet and hit with the flat end of it someone over the head. Blood spurted, covered that person's face, and ran down over his shirt and richly embroidered jacket. Women screamed and plunged in to separate the combatants, but before they could, the bloody-faced one and his friends were already dealing blows upon Ivan's father, who swayed like a tree that had been cut. Ivan plunged into the fight. He did not know what he was doing. Something seemed to drive him on. But the elders stepped all over him and despite all his exertions he could not reach the spot where they were fighting. Wild with hot anger he suddenly espied a little girl crouched against the wagon, trembling with fear. Aha! That must be Huteniuk's girl! In a flash he was upon her and without saying a word struck her over the face. She gave little cry, pressed her shirt close to her breast and began running away. He caught her near the river, grabbed her shirt and ripped it. As a result, the ribbons she had hidden in her bosom fluttered to the ground. With a cry she flung herself after them, to pick them up; but before she could, he seized them and threw them into the river. Then the girl, crouching at his feet, looked up at him with a deep glance of her black filmy eyes and quietly said:

"It's nothing... I have others... Much nicer."

It was as if she was consoling him.

Surprised by the mild tone the boy remained silent.

"My mommy bought me a new apron...and sandals, too..."

Still he did not know what to say.

"And I shall put them on and be a real big girl..."

He felt a pang of envy..

"But I know how to play the fife," he said.

"Our Fedir made himself such a nice floyara... and when he starts playing it..." she countered.

Ivan frowned.

"Yea, but I saw a satyr, too."

She glanced at him doubtfully.

"Well then, why did you hit me?"

"And why were you by that wagon?"

She thought for a moment, not knowing what to say, then reached within her shirt and began searching for something.

Finally she pulled out a long stick of candy.

"My!" he exlaimed.

Half of it she bit off, and other half she gave him with a dignified, fully trusting motion of her hand.

"Here!"

He wavered, then took it.

Both sat down, having forgotten all about the hubbub of the fighting and the roaring of the river, while she told him that her name was Marichka, that she pastured sheep, that some woman named Marcina, blind in one eye, had stolen flour from them...and many other such things, interesting, close and understandable to both, while the look in her black filmy eyes sank gently into Ivaś's heart...

For the third time the trembita trumpeted the news of death in the lonely hut high upon the hillside: on the second day after the encounter old Palipchuk died.

1. floyara—resembles a flageolet.
2. trembita—long horn, about 12 ft.
3. gugla—a long, loose garment.

(To be continued)

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ.

ВУНСОКЕТ, Р. АЙ.

Відвідини стейту Род Айленд.

На початку січня я вже вдруге відвідав стейт Род Айленд. Цим разом я відвідав кожну місцевість, де знаходяться відділи нашого Союзу. З усіх місцевостей найчисленніша громада в місті Вунсокет, де є три відділи У. Н. Союзу, найбільший зпосеред них 206-тий відділ. Він є також дуже багатим відділом, бо має 16 тисяч долярів свого майна.

Само місто є дуже старе, з вузенькими крутими вулицями. Перевагу серед мешканців має французьке населення, головно французи з Канади. По них ідуть українці. Без перебільшення можна сказати, що це найбільша українська місцевість у стейті Род Айленд. Тут українці є добре зорґанізовані, а їх молодь вихована в свідомім українськім дусі. Вона також поволі вступає до У. Н. Союзу. Треба зазначити, що, як на таку громаду, замало людей належить до цеї орґанізації. Треба конче створити окремий молодечий відділ, котрий легко міг би мати сто членів. Але треба, щоб на це погодилися всі три старі відділи. Серед теперішніх обставин обеднати молодь неможливо. Релігійні спори треба лишити цілком на боці.

Місцевість Менвил, де є відділ 181, не є велика. Має свою церкву, в якій душпастирські обовязки сповняє укр. прав. священик з Провіденс. Має також свій народній дім, хоч може побудований не у відповіднім місці. До У. Н. Союзу тут почала вступати молодь і є надія, що тут вдасться молодь обеднати. В тій справі будуть скликані збори.

Місцевість Кромптон це вже більше подібне до нашого галицького села. В ній є відділ 246. Перед роками було тут багато нашого народу, але внаслідок безробіття порозїздились. Українці опанували осередок цеї місцевости і мають майже всі бизнеси. Союзовий відділ начисляє небагато членів, але це мабуть такі вина самих урядників. Бо коли в родині є 5 до 6 душ, а до Союзу належить тільки батько, то як тут може зростати відділ?

Місцевість Потокет це вже більше місто. Тут є відділ 93. З цілого стейту тут справа орґанізаційна найбільше занедбана. Люди позавертали собі голову „сонечком - батьком Сталіном" і думають, що вся ка благодать походить тільки з Москви. Тут також будуть скликані орґанізаційні збори.

Місто Провиденс це найбільше місто того стейту. Воно є столицею стейту. Тут є два відділи У. Н. Союзу: 73-тій і 177-мий. Останній вибився на перше місце у згаданім стейті, бо до нього вдалося приеднати найбільше членів. Ця громада останніми часами почала підноситися зо свойого занепаду. Є вигляди на кращий розвій Союзу. Один лише клопіт, що не мають свого приміщення. Але громада вже почала старання, щоб набути Український Народній Дім. Колиб їм удалося це довершити, то вся наша молодь буде в нашій орґанізації.

А. Маланчук,
окружний орґанізатор.

THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION BASKETBALL LEAGUE

District No. 2

HANOVER

	G	F	P
Skwarlo, F	4	3	11
Olhowski, F	0	0	0
Grozio, F	1	0	2
Kozemka, F	0	0	0
Timetz, C	0	1	1
Chabala, G	1	0	2
Bluey, G	0	3	3
Totals:	6	7	19

OLYPHANT

	G	F	P
J. Terry, F	4	3	11
M. Terry, F	3	2	8
Roman, F	0	0	0
Yonko. C	0	0	0
Pesota, C	2	0	4
Kolchano, G	0	0	0
Chomin, G	1	0	2
Totals:	10	5	25

Stefanick, Toth, referees. M. Mohanco, J. Zwarycz, scorers. Narbecki, Tomcho, timers.

District No. 4

AMBRIDGE

	G	F	P
John Watach	2	1	5
Michael Markvan	3	1	7
Walter Homzjak	3	3	9
Andrew Fuke	0	1	1
Paul Cybuck	2	0	4
Totals:	10	6	26

CLEVELAND

	G	F	P
John Hodowancki	5	0	10
Nicholas Bobeczko	1	0	2
George Horosko	1	1	3
Stephen Bobeczko	5	0	10
Paul Bilyk	1	0	2
Stephen Burko	0	0	0
Michael Spodar	0	0	0
Totals:	13	1	27

John Pulk, Joseph Karish, referees. Mrs. Nicholas Bobeczko, scorer.

District No. 4

CLEVELAND

	G	F	P
N. Bobeczko, RF	3	0	6
J. Hodowancki, LF	3	1	7
G. Horosko, C	7	0	14
S. Bobeczko, RG	0	0	0
P. Bilyk, LG	0	0	0
S. Burko	0	1	1
Totals:	13	2	28

AKRON

	G	F	P
V. Pulk, RF	3	3	9
M. Lesniak, LF	2	0	4
J. Muzic, C	1	0	2
J. Pulk, RG	2	0	4
J. Miskalo, LG	1	0	2
Totals:	9	3	21

Score at end of 1st half: Cleveland 14, Akron S. Wetzel of the Y. M. C. A. was referee.

District No. 5

HAMTRAMCK

	G	F	P
E. Zablocky, F	5	1	11
W. Dobush, F	0	0	0
W. Sharon, F	8	0	16
W. Czerny, C	1	0	2
J. Dmuchowski, C	9	0	18
A. Goy, G	4	3	11
A. Skulski, G	2	0	4
B. Kostiuk, G	0	1	1
S. Pipski, G	1	0	2
Totals:	30	5	65

DETROIT

	G	F	P
Terlecky, F	3	0	6
E. Kizel, F	0	0	0
W. Kizel, F	2	1	5
Michalchuk, C	1	0	2
Zamorylo, C	3	5	11
Malaniak, G	0	0	0
Dlugasz, G	2	1	5
Kmicinski, G	2	4	8
Totals:	13	11	37

— Чи ви відмовили би приятелеві сто долярів?

— Ні, але не маю ні одного приятеля.

НА РІЖНІ ТЕМИ

БАЗҐРАНИНА ПО СТІНАХ.

Накладня университету Джанса Гопкинса видала книжку Гелени Танзер під заголовком „Простий нарід Помпеї". Книжка має великий попит, хоч вона говорить про „простий нарід" та ще старинного міста, котрого не стало у 79. році, коли його засипав вилив вулькану Везувія.

Нині це місто відкопане; з нього усунено збитий копіт, застиглу вульканічну ляву. На мурах домів заховалися ріжні написи, що їх люди до катастрофи писали по стінах для потреби й забавки. Гелен Танзер назбирала 15,000 цих записок і на їх основі представила нам ціле життя римлян того часу.

Тепер ми дізнаемося, як римляни прали свої тоги (зверхні одіння), як вони пекли хліб, як виглядали їх ресторани на вулиці, як вони бавилися в цирках і театрах, як виглядали в них політичні кампанії, які вони мали народні пісні, як виховували дітей. Це моглоб декому видатися зовсім нецікавим, але для інших людей знову нема нічого такого цікавого, як живе й правдиве змалювання справжнього життя справжніх людей.

ПРО СЕБЕ.

Багато людей читають тепер книжку Менкена, відомого американського критика, про його власне дитяче життя.

Представляє він у тій книжці своїх перших 12 років. Малює, як він бавився в індіян, давав коням їсти морозиво, належав до шайки вуличників, не хотів учитися німецької мови. Словом, він представляє себе не взірцевим хлопцем, що вічно вчився й помагав родичам, але звичайнйим хлопцем з усіми хибами звичайного хлопця.

І тому мабуть його книжку так багато людей читають. Якби представив себе святим, то певно мало хто її й у руки взяв би, а заплатити $2.75 певно ніхто не знайшовсяб.

ПОНЕСЛИ Й ВОВКА.

Каже Менкен, котрий походить з німецьких родичів, що він навчився німецької мови не від своїх учителів у школах, але від німецьких кухарок, що працювали в його родичів. Та, каже, не навчився багато, бо й нині не може писати по німецьки без помочи словника й граматики.

Та критики його книжки помітили, що він і зо словником і граматикою ще добре по німецьки писати не може. Вони вирахували йому в його книжці цілу низку німецьких слів, які він написав з помилками.

Як критик, Менкен був би певно підняв такі помилки в творах інших письменників; тепер інші показали йому його помилки.

ТЕЖ БІБЛІОТЕКА.

Флов Менинґер, жінка лікаря з Канзасу, видала друком спомини зо своїх молодих років, котрі вона написала лише для вжитку своєї родини, щоб дати їм поняття про те, як жили люди в одній німецькій кольонії в Пенсилвенії зараз по громадянській війні.

Між іншим каже в цій книжці, що її батько мав найбільшу бібліотеку в тій цілій околиці. Було в ній... сорок чи пятьдесять томів, а все переважно книжки релігійні й господарські.

Вона й не потребує давати до зрозуміння, що нині ледве чи буде хто вважати такий збір книжок за бібліотеку. Та вона признається до цього без сорому, хоч сьогодня вона певно має стільки тисяч книжок, скільки тоді мала десяток. Як розумна людина, вона не судить себе по тому, з чого вона починала, а по тому, до чого довела.

Критики підносять вартість цеї книжки: її повну відкритість.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПОЛЬСЬКА КУЛЬТУРА НА ВИГНАННІ.

Польська газета „Відомосці Цодзенне" в Клівленді подає до відома своїм читачам, що в Парижі, на еміґрації, поляки заложили свій університет, щоб виховувати свою молодь і не давати вигибати своїй інтеліґенції. Водночас на адресу ворогів згадана польська газета пише, що їм не вдасться знищити живучости польського народу, бо він серед найтяжких обставин подбає про те, щоб мати відповідну скількість інтеліґенції.

Без сумніву, інтеліґенція це важний чинник у житті нації. Без неї далеко лекше поневолити нарід. Бо нема кому народу освідомляти. Тому то всі поневолені народи дбають про те, щоб мати відповідне число інтеліґентних людей.

Водночас нагадується те, як польська влада поступала з українською інтеліґенцією та з українським університетом. Як боролись українці за те, щоб дістати свій університет! Вони вже булиб його удержували цілости власними коштами. Але польська влада не допускала. А польська академічна молодь також гостро виступала проти того й ухвалювала на своїх зборах резолюції, що були проти українського університету.

Недавно це було. Тепер, коли поляки знайшлись у тім самім положенні, в якім українці були довгі роки, і терплять від своїх ворогів те, що українці від них самих терпіли, хай поляки застановляться добре над тими кривдами, які вони українцям завдавали. Чи приємно воно дуже винищувати комусь інтеліґенцію, замикати університети? Чи приємно зносити гнет, сидіти по тюрмах, зазнавати „пацифікацій"? Може теперішня тяжка наука навчить чогонебудь поляків. Бо попередні науки їх нічого не навчили.

Михайло Шмігельський,
Клівленд, О.

В УКРАЇНІ ЗНАЙДЕНО СЛІДИ ЇЇ ПЕРЕДІСТОРИЧНИХ МЕШКАНЦІВ

Експедиція археольогічного інституту Академії Наук Рад. України повідомляє, що поблизу Пастирського, села Кіровоградської области, знайдено сліди великої оселі скитів — племени, яке жило на території теперішньої України 2,500 літ тому.

Сказано, що викопані знахідки включають х у д о ж н і грецькі ганчарські вироби, бронзові річи з золота, а також оставлені в попелі два бохонці хліба.

НОВИЙ ПОХОРОННИЙ ДІМ ДЖАНА С. МОРЦАНА

БУДЕ ВІДКРИТИЙ У СУБОТУ Й НЕДІЛЮ, 27.—28. СІЧНЯ.

Новий Похоронний Дім Джана С. Морцана, положений на розі Гудсон Ев. і Алфонс Стр., уже викінчений і буде відкритий для інспекції публики в суботу й неділю, 27. і 28. січня. Старий дім містився під ч. 720 Гудсон Ев., зараз, коло пожарної сторожі.

Новий Похоронний Дім увлаштовано уважно й засоблено в усі найновіші й наймодерніші удогіднення, щоб можна виконати наймодерніші й найскладніші похоронні обслуги. Він старається дати засмученій родині і приятелям всяку догоду й вигоду. Окремі каплиці з родинною кімнатою; кімната для гостей; кімната для курення й відпочинку — все це дає миру й домашню атмосферу, без смутку й пригноблення.

П. Джан Морцан був звязаний з керуванням похоронами й професією бальсаматора від 1932. року. Він працював при багатьох больсамувальних справах у медичній школі Рочестерського Університету, де він працював перед відкриттям власного бизнесу.

П. Джан Морцан є добре відомим громадянином. Він належить до багатьох громадянських, суспільних релігійних і політичних товариств та організацій у місті. Він теж є дуже діяльним серед рочестерських українців і належить до багатьох українських товариств і організацій. Він розуміє й говорить по українськи дуже добре. Його асистент, Іван Лотоський, українець, працює в п. Морцана від трьох років. Недавно тому він ставав до іспиту в Олбані, Ню Йорк, і дістав дозвіл похоронника.

Усіх рочестерських українців радо витаємо прийти й оглянути цей найновіший і наймодерніший Похоронний Дім у місті Рочестері в суботу й неділю, 27. і 28. січня.

НА ПОЛУДНІ.
Владімір Гурбан, чехословацький посол, на вакаціях у Пайнгерст, Норт Каролайна.

— Чому ні, позичу вам тисячу долярів, алеж мушу мати якусь ґарантію.

— Ґарантія зайва. Всі ворожки пророкували мені, що я вмру міліонером!

ЗАБРАЛИ НЕ ЛИШЕ ГРОШІ, АЛЕ Й КАСУ

До канцелярії підприємства „Вестчестер Лайтинг Ко." в Гейстингз - Он - Годсон, Ню Йорк, закралися в ночі злодії й забрали з неї оґнетревалу касу, ваги 350 фунтів, у котрій було $318 готівкою й $130 чеками. Поліція не знайшла ні каси, ні справників.

ЗНАК ВЕСНИ?

Джеймс Менинг з Олейт, Кназас, каже, що, не зважаючи на морози, він має певний знак близької весни: його курка висиділа на ґнізді за шопою 8 курчат.

ФРАНЦУЗЬКА СКУПАРКА Й ВІЙНА

Вичитуємо у французькому часописі таку пригоду. Вона цікава, характеристична для французького патріотизму і... може дати нам повчальна.

В якомусь то селі роблять збірку для потреб французького вояка. Збирачі розсипалися по селі й ходять від хати до хати: Дві молоденькі дівчата підходять до будинку. Наслухають і... не входять. Чують вони, як господиня нарікає на свою служницю. „Казала я тобі, Маряно, збирати надпалені сірники й складати їх до скриньки. Чому ти мене не слухаєш? Доки то буде? Чистий розор з такою. Як не будеш цього робити, я тебе прожену теть".

Дівчатка чують цю лямментацію і не знають, — чи варто йти до такої скупарки. Простояли, подумали: ет, ходім, мусимо скрізь бути.

Господиня ввічливо з усмішкою їх вислухує.

— Добре, — каже, — добре. Тягнеться до шухлядки і, пошукавши, дає... 500 франків. Дівчата остовпіли, ніяково беруть ті 500 франків, ховають. А господиня тимчасом звертається до наймички й знову гримає:

— Видиш, Маряно. Ну, якби я на тебе повсякчасно не гримала, щоб ти не розтринькувала мого майна, скажи мені, деб я оце взяла грошей, щоб дати для нашого вояка?

Отож француз уміє й збирати, уміє й дати. А в нас?

СТРАШЕННО ГАРЯЧО ВГОРІ

Гарвардський астроном, д-р Фред Л. Випл, відкрив недавно знаряддом, яким міряє скорість лету метеорів, що на висоті 38 миль над землею так гарячо, що вода там негайно почалаб кипіти й перемінятися в пару. За цією теплою смугою наступає вище холодна смуга, а на висоті 70 миль знов тепліша. Буває там коло 20 ступнів тепла на тепломірі Цельзія.

ЧИСЛО КАНАДІЙСЬКИХ РЕНІВ ЗБІЛЬШИЛОСЬ НА 5,000

До Отави, столиці Канади, прибув з підбігунових околиць И. А. Парсон, суперінтендент черед ренів у канадійських підбігунових околицях. Він заявив у міністерстві природних багатств і копалень, що оригінальна черéда ренів, закуплена в 1935 р. в Алясці в числі 2,370 і пригнана опісля до гирла ріки МекКензі, збільшилась тепер на 5,000 штук. Пересічна вага ренів збільшилась зо 125 фунтів на 167. Рен достарчає ескімосам одіння й поживи й уряд має намір ступнево перемінити цей кочовничий (номадський) нарід у репнерів освоєних ренів. Одна череда ренів у числі 1,000 штук знаходиться вже під управою ескімосів. При тій череді знаходиться певне число молодих ескімосів, що вчаться доглядати ренів, щоб колись у недалекій будучині могли доглядати свої власні череди ренів.

Доглядачі ренів працюють у 2 шихтах по 24 години денно, а в кожній шихті працює 2 ескімоси. Рени тягнуть санки з шатром, піччю і припасами поживи й одіння доглядачів. У липні відбувається річний фестиваль, на який сходяться ескімоси і тоді на їхне приманство вбивається кілька ренів. Ті ескімоси помагають доглядачам згромадити разом усіх ренів і їх перерахувати. По згромадженні разом ренів і їхнім перерахуванню вбиваєтьcя 300 до 400 ренів, звичайно слабших і з якимись недостачами, або старі самиці. Їхне мясо розділюється між місії, шпиталі і резиденційні школи в арктичних околицях, а також між убогі ескімоські родини.

Акторка (до директора театру): Я повинна на сцені діставати правдивий шампан...

Директор: А колиб я так зажадав, щоби ви направду померли в останній дії?

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРУ

(75)

Тарзан зліз зо стіни і розказав про те, що бачив: „У стелі я знайшов діру. Вдивляючись у неї, я далі переконався, що за нею є тунель, чи якась велика печера. Це, на мою думку, вихід на відкрите якесь поле. Може я помиляюся, та, не маючи нічого кращого, можемо попробувати. Може нам удасться".

Всі вони взялися з новою надією до роботи. Тарзан мусів їм помагати. Бо ніхто з них не міг дряпатись по стіні так, як Тарзан. Останній брав кожного зокрема і двигав угору та там помагав просуватись крізь отвір далі. Поза отвором була наче камяна лавка, звідкіля провадив стрімкий шлях десь далі.

По певнім часі вони знайшлися всі у вузькім крутім коридорі. В руках їх був смолоскип. „Це виглядає немов лябіринт", завважив Пері. „Дійсно", згодився Тарзан. „Мусимо пробувати «кожний шлях, щоб добитись до цілі". Нагло він почув якийсь шелест і велів всім притихнути. У глибині далися чути якісь кроки.

Тарзан звелів усім ступати коридором, що провадив у противнім напрямку від тих кроків, які вони зачули. Та скоро він переконався, що голоси не затихають, а так, наче ішли за ними. Втім Тарзан заглянув щось перед собою і станув мов укопаний. Перед ними був чорний леопард, привязаний на ланцюху.